

PRILOZI ZA BIOGRAFIJU VINKA PALETINA OP

Franjo ŠANJEK

U nas se u posljednje vrijeme dosta pisalo o razvojnim tokovima hrvatskog humanizma u XVI. stoljeću. Među humaniste je uvršten i malo poznati korčulanski dominikanac Vinko Paletin, pomorac i konkvistador za mladenačkih dana, koji se kasnije posvetio znanstvenom radu i na tom polju stekao reputaciju vrsnog kartografa, pisca i prevodioca.

Vinko Paletin je autor rasprave *O pravu i opravdanosti rata protiv nevjernika Zapadne Indije* u kojoj brani konkvistadore i španjolska osvajanja u Novom svijetu protiv Las Casasa koji je digao svoj glas u obranu slobode američkih Indijanaca i zaštitu njihovih osobnih i imovinskih prava. Naš zemljak je svoj stav opravdavao efikasnijom evangelizacijom i bržim civiliziranjem američkih starosjedilaca.

Pretpostavlja se da je Vinko Paletin autor danas izgubljenog djela o poluotoku Yucatánu, gdje je četiri godine vojevao pod zapovjedništvom adelantada Francisca de Montejo, i rasprave *De la institución del buen gobierno*.¹

Uz manje priloge autora ovih redaka prvi nagovještaj ozbiljnije studije o Vinku Paletinu u nas objavio je 1974. Antonin Zaninović OP,² koji se istraživanjem o životu i znanstvenom radu Vinka Paletina bavio četvrt stoljeća, tj. od 1949. kad je na njegova djela upozorio Andro Jutronić prikazom publikacija Rodolfa Galla i Leopoldine Lucio.³

Otac Zaninović je u suradnji s američkim hispanologom Lewisom Hankeom proučio objavljenu historijsku građu o Vinku Paletinu i došao u posjed mikrofilma rukopisa Indiana University Library (Bloomington, SAD) *De iure belli*, ali zbog podmakle dobi nije dospio pripremiti kritičko izdanje teksta s odgovarajućom raspravom, kako je

1 Vidi A. ZANINović – J. K[UNIČIĆ], *Fra Vinko Paletin – glušaviti dominikanac iz prošlosti*, Zbornik sv. Tome Akvinskoga, Zagreb 1974, str. 196; A. de LEON PINELO, *Epítome de la Biblioteca oriental y occidental*, Madrid 1629, str. 66–67.

2 *Fra Vinko Paletin*, str. 195–199.

3 A. JUTRONIĆ, *Vinko Paletino iz Korčule, kartograf XVI. veka*, Glasnik srpskog geografskog društva, XXIX (1949) 2, str. 176–177.

to u dva navrata bilo najavljeno.⁴ Piscu ovih redaka su 30. svibnja 1975. dani na uvid mikrofilm spomenutog rukopisa, fotografija karte Španjolske koju je još 1947. objavio Rodolfo Gallo,⁵ Zaninovićeve bilješke i korespondencija s Hankeom, kao što je i naznačeno u njegovoj raspravi *Korčulanin Vinko Paletin, istraživač Yucatána i teoretičar španjolske 'conquiste' u XVI. stoljeću* (1978).⁶ Nepunu godinu dana kasnije, u dodatku 'Globusovog' romana *Kapi krvi, kapi mora* (Zagreb 1979), pod naslovom „*Korčulanin Vinko Paletin (1508–1575/80). Neobičan životni put jednog znanstvenika*, dr Stjepan Krsić opisuje životni put i znanstveno djelo Vinka Paletina uz napomenu da se „kao višegodišnji [Zaninovićev] suradnik... u ovom prikazu dobrim dijelom poslužio njegovim gradivom” (*Kapi krvi*, str. 509).

Navedenim radovima nije iscrpljena historijska građa o Vinku Paletinu, kao što to svojim najnovijim radovima dokazuju eminentni lascazisti Isacio Pérez Fernández i Francesca Cantù.⁷

Dva Paletinova pisma,⁸ upućena 15. rujna 1564. godine španjolskom kralju Filipu II. i tajniku Vijeća za Indije Franciscu de Erasou, sadrže niz zanimljivosti o autoru spomenutih pisama, njegovoj obitelji i ulozi koju je odigrao u sporu oko pitanja američkih osvajača u Americi. Na temelju ovih pisama sada se s dosta sigurnosti može kazati da je Vinko brat Marka Paletina, te da je Markov sin Antun, Vinkov sinovac iz navedenih pisama, nakon brodoloma kod otoka Khiosa (prije 15. rujna 1564) pao u tursko zarobljeništvo, poturčio se i 1571. upozorio Korčulane na opasnost od turske mornarice kojom je zapovijedao alžirski potkralj Uluz-Alija.

U spomenutim pismima Vinko Paletin nastoji uvjeriti kralja Filipa II. i Francisca de Erasou da su njegovi protivnici neprijatelji Španjolske, ali diplomatskom vještinom izbjegava da za svoje prisilno zadržavanje u Toledu i Madridu proglasi odgovornim samoga kralja po čijem je naređenju *de facto* bio interniran. Sa zadivljujućom upornošću uspijeva dobiti *imprimatur* i dozvolu za tiskanje latinske redakcije i španjolskog prijevoda rasprave *O pravu i opravdanosti rata protiv nevjernika Zapadne Indije* od vlasti Mletačke republike (vidi dokumente II, III i VI), čiji je bio podanik kad je već bio izgubio svaku nadu da svoje djelo tiska u Flandriji ili u Španjolskoj.⁹

4 F. ŠANJEK, *Dominikanci u Hrvatskoj*, Bogoslovska smotra, XXXVI (1966) 3–4, str. 724, br. 80; A. ZANINOVIC – J. K[UNICIC], *Fra Vinko Paletin*, str. 195.

5 R. GALLO, *Fra Vincenzo Paletino da Curzola e la sua carta della Spagna*, Atti della Accademia nazionale dei Lincei, II (Roma 1947) 5–6, str. 264.

6 *Croatica christiana periodica*, II (1978) 2, str. 83 i 87, bilješke 1 i 25.

7 I. PEREZ FERNANDEZ, *Inventario documentado de los escritos de Fray Bartolomé de Las Casas*, Bayamon (Puerto Rico) 1981, str. 629; F. CANTU, *Pedro de Cieza de León*, Roma 1979, str. 22–23.

8 Na ova dva dokumenta upozorio me u listopadu 1981. prof. Leo Košuta iz pariške Nacionalne knjižnice, pa mu i ovim putem upućujem izraze zahvalnosti. Zahvaljujem također i prof. dru Rudiju Kožljanu na spremnosti da ih, zajedno s Paletinovom izjavom pred inkvizicijskim sudom u Valladolidu (12/8/1558), prevede na hrvatski.

9 Godine 1560. Las Casas i protivnici španjolskih osvajača u Americi postigli su zabranu tiskanja Sepúlvedinih i Paletinovih spisa u Španjolskoj. Vidi F. CANTU, *Pedro de Cieza de León*, str. 22–23.

Za čitaoce hrvatskog jezičnog područja pruža se prilika da se upoznaju sa sadržajem dvaju dosad nepoznatih Paletinovih pisama (prilozi IV i V), dokumentima talijanskog državnog arhiva iz Venecije (prilozi II, III i VI), na koje je 1947. upozorio Rodolfo Gallo, s izjavom Vinka Paletina pred inkvizicijskim sudom u Valladolidu¹⁰ (prilog I) i Rozanovićeve sjećanjem na Paletine u prikazu *Obrane Korčule* (1571). Prijevod je rađen prema najstarijem sačuvanom rukopisu na izvornom latinskom jeziku (prilog VII), uz napomenu da su dosadašnji hrvatski prijevodi iz 1871. i 1971. odveć slobodni.

10 12. kolovoza 1558. Vinko Paletin potpisuje svoju izjavu u prilog optužbi nadbiskupa Carranze pred inkvizitorima Diegom i Riegom González, svjedocima Salgadam i Pedrom de Tapia i pred tajnikom inkvizicijskog suda Julijanom de Apulche. Vidi J. I. TELLECHEA IDÍGORAS, *Fray Bartolomé Carranza (Proceso del arzobispo de Toledo Fray Bartolomé Carranza)*, izd. Real academia de la historia, sv. XIX/1, Madrid 1962, str. 144.

FRAY VICENTE PALETINO DE CURSOLA O. P.

Valladolid, 12/8/1558.

„ ... Pareció sin seer llamado... un religioso de la Horden de Sancto Domingo... e dixo llamarse fray Bicente Paletino, de Cursola, de la Horden de Santo Domingo de la provincia de [D]Almacia, presentado¹¹ en Santa Theología, e dixo seer de hedad de cinquenta años e morador en el monesterio de Sant[o] Niculás en la dicha ysla de Cursola. E dixo que viene a dezir por descargo de su conciencia ciertas cosas, entre las quales dixo e declaró lo siguiente:

Yten, dixo que por el dicho descargo de conciencia manifiesta cómo estando en Bruselas este año de cinquenta e ocho años, por la quaresma passada, en el monesterio de Santo Domingo, se fueron a confesar con este testigo doss perssonas de acá de España, criados de el Rey, y en la confesión entendió dellos que avían tenido por deboción de rezar ciertos paternostres e avemarías a ciertos santos, e que avía algunos días que lo avían dexado. Este testigo les preguntó qué era la causa porqué lo avían dexado de hazer, e quién les havia inpuesto en ello. A lo qual le respondieron, que lo avían dexado porque era malo; e le dixieron que el arçobispo de Toledo lo dezía, que es fray Bartolomé de [Carranza y] Miranda. Y este testigo les dixo que era horror, e que el dicho fray Bartolomé de [Carranza y] Miranda, arçobispo de Toledo, no lo diría como ellos lo dezían; e que este testigo les declaró de esta manera: que dezir paternoster a sant Pedro que es inproprio hablar; e principalmente las oraciones se hazen a Dios, e se ofrecen segúnd la devoción de cada uno en reverencia de tal santo. E con esto que este testigo les dixo las dichas perssonas bolvieron a sus debociones como las solían dezir, porque entendieron de él que era horror lo contrario. Y después este testigo [fue] a hablar al dicho arçobispo frai Bartolomé de [Carranza y] Miranda, e dixo el dicho arçobispo a este testigo que era verdad que en el libro que a hecho en romance *de sacramentis*¹² tratava esta materia de oración a los santos; e dize en el dicho libro que rezar paternoster y avemaría a sant Pedro e a los santos, que es inproprio, aunque no es malo.

E que cerca de este caso no sabe otra cosa, mas de que a este testigo le parece, que estos libros de romance de semejantes materias se debrían prohivir.

E que no tiene hodio a ninguna de las dichas perssonas ni lo dize sino por descargo de su conciencia e de el juramento que hizo en la Universidad de Bolonia al tiempo que le dieron el grado de presentado. E que está de camino para yrse a Sevilla con negocios

I. SVJEDOCI OPTUŽBE PROTIV NADBISKUPA CARRANZE PRED
INKVIZICIJSKIM SUDOM U VALLADOLIDU

BRAT VINKO PALETIN IZ KORČULE OP

Valladolid, 12/8/1558.

„ ... pojavio se a da nije bio pozvan... jedan redovnik Reda svetog Dominika... i kazao da se zove brat Vinko Paletin, iz Korčule, Reda svetog Dominika, dalmatinske provincije, *presentado*¹¹ svetog bogoslovlja. Isti je izjavio da ima pedeset godina i da živi u samostanu svetog Nikole na spomenutom otoku Korčuli. I rekao je da dolazi iznijeti neke stvari zbog rasterećenja svoje savjesti, između kojih je rekao i izjavio slijedeće:

I nadalje je rekao da zbog spomenutog rasterećenja savjesti izjavljuje kako su se, dok se on nalazio u Bruxellesu, iste godine [tisuću petsto] pedeset i osme, tijekom minule korizme, u samostanu svetog Dominika kod ovog ispovjednika došle ispovjediti dvije osobe odavde iz Španjolske, kraljevi sluge, od kojih je u ispovijedi saznao da su običavali obavljati pobožnost moljenja Očenaša i Zdravomarija određenim svecima i da su otprije nekoliko dana to prestali. Ovaj ih je svjedok upitao koji je bio razlog tome da su to prestali činiti i tko ih je na to naveo. Na to su mu odgovorili da su prestali jer je to bilo zlo i rekli su mu da je to govorio nadbiskup Toleda, a to je brat Bartolomé de [Carranza y] Miranda. Ovaj im je svjedok odgovorio da je to bilo pogrešno i da spomenuti brat Bartolomé de [Carranza y] Miranda, nadbiskup Toleda, ne bi rekao to što oni govore, te im je ovaj svjedok to objasnio na ovaj način: da je moliti Očenaš svetom Petru neprimjereno te da se molitve prvenstveno upravljaju Bogu, a namjenjuju već prema pobožnosti svakog pojedinca na čast dotičnog sveca. I time što im je ovaj svjedok rekao spomenute su se osobe ponovno vratile svojim pobožnostima, onako kako su ih običavale obavljati, jer su preko njega saznale da je protivno bilo pogrešno. A zatim je ovaj svjedok otišao porazgovoriti se sa spomenutim nadbiskupom bratom Bartoloméom de [Carranza y] Miranda, te je rečeni nadbiskup kazao ovom svjedoku da je istina kako u knjizi *O sakramentima*,¹² koju je sastavio na narodnom [španjolskom] jeziku, obrađuje ovaj predmet o molitvi svecima i da u navedenoj knjizi govori kako je moliti Očenaš i Zdravomariju svetom Petru i svecima neprimjereno, iako ne i loše.

A u vezi s ovim slučajem ne zna ništa drugo, osim što se ovom svjedoku čini da bi se ove knjige na narodnom [španjolskom] jeziku o takvim predmetima trebale zabraniti. Isto tako da ne osjeća mržnju ni prema jednoj od navedenih osoba niti to izjavljuje [zbog nečeg drugog] osim zbog rasterećenja svoje savjesti i zakletve koju je položio na sveučilištu u Bologni kada su mu dodijelili naslov *presentada*. [Nadalje je rekao] da

11 *Presentado*, akademski stupanj španjolskih sveučilišta koji se dodjeljivao kandidatima s položenim ispitom za naslov magistra teologije.

12 Ovdje se misli na pučki katekizam koji je Carranza priredio u duhu odredaba Tridentskog sabora. Vidi F. ŠANJEK, *Korčulanin Vinko Paletin*, str. 87, br. 24.

de el Rey, e reside en sant Pablo de Valladolid e en Sevilla en el monesterio de sant Pablo; e que el dicho juramento que hazen los presentados en Bolonia es que juran de descubrir e manifestar todo aquello que supieren, vieren y entendieren, que es contra nuestra sancta ffee cathólica.

[J. I. Tellechea Idigoras,
Fray Bartolomé Carranza. Documentos
historicos II. Testificaciones de cargo,
Madrid 1962, str. 142-144]

A dí 2. Settembre 1564.

Facio fede Io Alessandro Busenello ducale secretario haver veduto tutto il libro de maestro Vincenzo Paletin Curzolensis, del ordine de predicatori, intitolato *de iure belli adversus Infideles occidentalis Indię* di carte 134, del quale il principio è: „Cum tamquam in abscondito aliquo loco,”¹³ et il fine: „Nostrę ecclesię humiliter corrigenda submitto,” nel quale non ho trovato cosa alcuna contra la religione nostra, ne contra principi, ne contra boni costumi. Et mi pare degno di esser mandato in luce. Et cosi affirmo con giuramento.

Io Alessandro Busenello

[Venezia, Archivio di Stato,
Licenze per Stampa 1552-1559, kutija 284]

Venezia, 5. Settembre 1564.

Gli infrascritti eccelentissimi signori Capi dell' Illustrissimo Consiglio di X havuta (?) fede dalli serenissimi signori Riformatori dello studio di Padova; che nel libro di frate Vincenzo Palentin, Curzolano, intitolato *de iure belli adversus infideles occidentalis Indię* non vi è cosa alcuna contraria alle leggi, concedono licentia, et possa essere stampato. Datum die V. Septembris 1564.

[Venezia, Archivio di Stato,
Capi Consiglio dei X, Notatorio,
Reg. 20, c. 39]

je na putu za Seville zbog kraljevih poslova i da stanuje u svetom Pavlu u Valladolidu i u samostanu svetog Pavla u Seville. A spomenuta se zakletva, koju polažu *presentadosi* u Bologni, sastoji u tome da se zaklinju kako će razotkriti i iznijeti na vidjelo sve ono što budu saznali, vidjeli i uočili da je protiv naše svete katoličke vjere.”

[preveo prof. dr Rudi Kožljan]

II. ALEKSANDAR BUSENELLO, DUŽDEV TAJNIK, PREPORUČA TISKANJE PALETINOVOG DJELA „DE IURE BELLI”

[Mleci], 2. rujna 1564.

Ja Aleksandar Busenello, duždev tajnik, svjedočim da sam pregledao čitavu knjigu magistra Vinka Paletina Korčulanina, iz Reda propovjednika, naslovljenu *De iure belli adversus infideles occidentalis Indię*, od 134 lista, čiji je početak „Cum tamquam in abscondito aliquo loco”¹³ i završetak „Nostrę ecclesię humiliter corrigenda submitto”, u kojoj nisam ništa našao protiv naše vjere, ni protiv načela, ni protiv dobrog vladanja. Čini mi se vrijednim da [knjiga] bude objavljena. I to potvrđujem zakletvom.

Ja Aleksandar Busenello

III. PROČELNICI VIJEĆA DESETORICE MLETAČKE REPUBLIKE IZDAJU DOZVOLU ZA TISKANJE PALETINOVOG DJELA „DE IURE BELLI”

Mleci, 5. rujna 1564.

Niže potpisana mnogopoštovana gospoda pročelnici presvijetlog Vijeća desetorice, oslanjajući se na svjedočanstvo reformatora studija u Padovi da se u knjizi redovnika Vinka Paletina, Korčulanina, naslovljenoj *O pravu rata protiv nevjernika zapadne Indije*, ne nalazi ništa što bi se protivilo zakonima, izdaju dozvolu da ona može biti tiskana. Izdano dana 5. rujna 1564.

13 Rukopis iz Bloomingtona (Phillipps Ind. 11798, fol. 2r) počinje riječima: „Regnum autem et potestas et magnitudo regni.” Prema informaciji prof. Cantù ni madridski rukopis ne počinje rečenicom koju navodi Busenello.

Venezia

A Su Magestad 1564:⁴

fray Vicente Paletino, 15. de Setiembre 1564.

Al Rey nuestro señor

S[acra] C[atolica] R[real] M[ajestad]

Sy quisiese particularmente hazer relacion de todos mys trabajos, daria a Vuestra magestad fastidio; e yo con razon seria imputado de emportuno, por tanto por evitar lo uno y lo otro, siendo la gracia de Vuestra magestad ansy supplico aquella tenga por bien de enformar se en este caso de Don Luys de Requesenes¹⁵ y de padre maestro Medina¹⁶ porque entrambos en Roma los entendieron y de todo fueron enformados, de quanto an fecho mys contrarios (nuestro Señor se lo perdone) contra losquales por mandado y comission de Vuestra magestad escrivi el libro en materia delas Indias, como Vuestra magestad lo sabe, por loqual — dios es buen testimonio yo soy ruynado y mucho mas mis deudos, mas dexando todo aparte — lo que mas me lastima y me quebranta el corazon es que e perdido un sobrino, por causa que fue detenido en essa corte por dos vezes: la primera fue en Toledo por Consejo real de las Indias,¹⁷ y la otra en Madrid por Francisco de Eraso¹⁸ de parte de Vuestra magestad. Digo detenido no por fuerça, mas con buenas palabras y creo çierto que a buen fin y con buena intençion, mas como el libro no era imprimido pocos y asaltos lo ai an visto los que pudieran dar la devida relacion dello a Vuestra magestad, y los adversarios como son muchos con verlo y sin verlo solamente en oyr que hablava contra su doctrina a golpes de çiego y con sus acostumbradas mañas an sido causa que yo me partiesse dela corte descontento. E perdido como e dicho a Vuestra magestad, un sobrino hijo de my hermano carnal, qual viendo que por los sobre dichos mys detenimientos no buelbia; partio se de casa para venir abuscar me y por el viaje fue tomado de Turcos, y al presente es

IV. VINKO PALETIN JAVLJA ŠPANJOLSKOM KRALJU FILIPU II. O
OBAVLJENOM POSLU I IZVJEŠTAVA GA O SVOJIM OSOBNIM
I OBITELJSKIM NEDAČAMA

Mleci

Njegovom veličanstvu 1564.¹⁴

brat Vinko Paletin, 15. rujna 1564.

Kralju, našem gospodaru!

Sveto katoličko kraljevsko veličanstvo!

Kada bih htio pojedinačno iznijeti sve moje nedaće, dosadio bih Vašem veličanstvu i s pravom bi me se moglo smatrati nametljivim. Stoga, da izbjegnem i jedno i drugo, budući da je tolika milost Vašeg veličanstva, [najponiznije] molim da se ono udostoji raspitati o ovom slučaju kod gospodina Luisa od Requesensa¹⁵ i kod oca magistra Medine,¹⁶ jer su obojica [o tome] čuli u Rimu i bili obaviješteni o svemu što su učinili moji protivnici (naš Gospodin neka im to oprost), protiv kojih sam na zapovijed i po nalogu Vašeg veličanstva napisao knjigu u vezi s Indijama, kao što je to poznato Vašem veličanstvu, zbog čega sam — Bog mi je najbolji svjedok — upropašten, a moji rođaci još daleko više. No, ostavljajući sve po strani, ono što me najviše boli i razdire mi srce jest to što sam izgubio jednog sinovca, zato što je [Vaš sluga] bio u dva navrata zadržan na dvoru: prvi put je to bilo u Toledu, od strane Kraljevskog vijeća za Indije,¹⁷ a drugi put u Madridu, od Francisca de Erasa,¹⁸ po nalogu Vašeg veličanstva. Kažem zadržan, ne na silu nego lijepim riječima i vjerujem zasigurno u dobroj namjeri i s dobrom nakanom. No, kako [moja] knjiga nije bila tiskana, malo je onih koji su je vidjeli, pa i na preskok, a koji bi o tome Vašem veličanstvu mogli dati valjano izvješće; a moji protivnici, kako ih je mnogo, bez obzira da li su je vidjeli ili ne, samo što su čuli da sam govorio protiv njihovog učenja, slijepo i s njihovim uobičajenim smicalicama bili su uzrokom što sam s dvora otišao nezadovoljan. Kao što sam rekao Vašem veličanstvu, izgubio sam jednog sinovca, sina mog rođenog brata, koji je, videći da se ja zbog gore navedenih zadržavanja ne vraćam, otišao od kuće da bi me došao potražiti i

14 Pismo je upućeno Filipu II, španjolskom kralju (1556–1598).

15 Luis de Roquesens y Zúñiga (Barcelona 1528 – Bruxelles 1576), ambasador Filipa II, u Rimu (1562–1565), zamjenik Juana de Asturia u bici kod Lepanta (1571) i zapovjednik španjolske vojske u Flandriji (prema podacima prof. Raymonda Marcusa i Isacia Pérez Fernández).

16 Miguel de Medina (1489–1578), kastiljski franjevac, profesor Svetog pisma na sveučilištu Alcalá i nadaren teološki pisac. Zastupa Španjolsku na saboru u Tridentu. Vidi *Dictio nnaire de théologie catholique*, sv. IX/2, Paris 1927, str. 486–487.

17 Ne treba zaboraviti da u Vijeću za Indije zasjeda Las Casas, protiv koga Vinko Paletin sastavlja svoju raspravu *O pravu rata!*

18 Francisco de Eraso je od 1559. tajnik Vijeća za Indije. Ovaj podatak i informaciju o Luisu Roquesensu dugujem ljubaznosti profesora Marcusa (vidi bilj. 15), koji mi je također pomogao kod transkripcije Paletinovih pisama.

esclavo del capitan de Alexandria¹⁹ — nuestro Señor lo tenga de su mano. — Yo e venido a esta çidad [de Venetia] para imprimir el libro, e aydo licencia del Santo officio dela inquisicion, y deste serenissimo senado²⁰ y tambien del Reverendissimo general²¹ de nuestra orden y con gran favor de todos, y con admiracion de dos cosas: la una en dezir que como Vuestra magestad, y sus reales consejos permitan tales doctrinas como son las de los adversarios; y la otra aver me a my suce[di]do tan mal este negoçio, aviendo hecho una tal obra como esta, de que çierto yo satisfago a todos dando les todas las razones posibles del buen y real animo y entencion de Vuestra magestad. Y que espero, como lo tengo por çierto ansy, que como el libro sera impri-mido que Vuestra magestad sera informado dela verdad a toda satisfacion. Y ansy supplico humilmente a Vuestra magestad tenga por bien de acordarse, no del servicio que e hecho en escribir el libro — si alguno enello hize — mas de mys grandes trabajos y persecuciones de mis contrarios y daños por ello reçevidos. Y me tenga por uno de sus minimos vasallos y affectissimo y promptissimo a los servicios de Su magestad y de Su real corona, laqual nuestro Señor por su infinita misericordia conserve y ensanche por largos tiempos para su sancto servicio y escudo dela christianidad. De Venetia a 15. de Setiembre 1564.

Devotissimo y affectissimo
servidor de Su magestad

Fray Vincente Paletino de Curzola
Maestro

[Valladolid, Archivo general de
Simancas, Serie Estado 1325, fol. 41]

Al muy Illustre señor
el señor Francisco de Eraso,
secretario y de [illustrissi]mo
consejo de Su magestad my Señor

En corte de Su magestad

Muy Illustre señor

De Roma escrivi a Vuestra merced conel muy Reverendo padre maestro Medina creo que Vuestra merced abia reçevido ya my carta con lo de mas que con ella iva, que eran

putem bio uhićen od Turaka, a sada je sužanj zapovjednika Aleksandrije.¹⁹ — Neka mu naš Gospodin bude na pomoć! — Ja sam došao u ovaj grad [Mietke] zbog tiskanja knjige i dobio dopuštenje Svetog oficija inkvizicije i ovog presvijetlog senata,²⁰ a isto tako i od prečasnog generala²¹ našega Reda i s velikom naklonošću svih. Iznenađen sam dvjema stvarima: prvo, kako to da Vaše veličanstvo i Vaša kraljevska vijeća dopuštaju takva učenja kao što su ona u protivnika, i drugo, zato što je meni krenuo tako loše ovaj posao, kad sam napravio djelo kao što je ovo, kojim se odužujem svima, dajući im sve moguće dokaze dobre i kraljevske volje i nakane Vašeg veličanstva. Ujedno se nadam, a smatram to tako sigurnim, da će, kada knjiga bude tiskana, Vaše veličanstvo biti upoznato s istinom na potpuno zadovoljstvo. Isto tako ponizno molim Vaše veličanstvo da se udostoji sjetiti, ne zadatka koji sam ispunio napisavši ovu knjigu — ako sam ikakav time učinio — već mojih velikih nedaća i proganjanja od mojih protivnika, a time i nanesenih mi šteta. Neka me smatra jednim od najponiznijih podanika Njegova veličanstva i nadasve odana i pripravna za službe Njegova veličanstva i Njegove kraljevske krune, koju neka naš Gospodin po svom beskrajnom milosrđu čuva i uveća kroz duga vremena na njegovu svetu službu i zaštitu kršćanstva. U Mlecima, 15. rujna 1564.

Odani i privrženi
sluga Njegova veličanstva

brat Vinko Paletin iz Korčule
Magistar
[preveo prof. dr Rudi Kožljan]

V. VINKO PALETIN PIŠE FRANCISCU DE ERASOU, TAJNIKU VIJEĆA ZA INDIJE
DA GA OVAJ PREPORUČI KRALJU FILIPU II.

Presvijetlom gospodinu,
gospodinu Franciscu de Erasou,
tajniku i članu prejasnog
vijeća Njegova veličanstva, moga gospodara

Na dvoru Njegova veličanstva

Presvijetli gospodine!

Iz Rima sam s velečasnim ocem magistrum Medinom pisao Vašoj milosti. Vjerujem da je Vaša milost već primila moje pismo, sa svim onim što mu je bilo priloženo, a to su

19 Prema Rozanovićeovom prikazu *Obrane Korčule* (1571) može se pretpostavljati da je aleksandrijski zapovjednik postao alžirskim potkraljem (vidi prilog VII).

20 Vinko Paletin se ovdje poziva na Busenellov izvještaj i dopuštenje mletačkog Vijeća desetorice (vidi prilog II i III).

21 Vincenzo Giustiniani, vrhovni starješina (general) Dominikanskog reda (1558–1570).

Dy quisiese particularmente hacer relacion de todas mis cosas, dadas a V. mag. y a V. m. e yo con rta
 seria importada de empromiso por tanto por cubrir lo uno y lo otro, siendo la rta de V. mag. muy
 suplica aquella rta por bien de su alma se meche esta de Dios deus de reguerron y de pda
 maqro. Mecha porq. entonco en dca. la entendiencia y de todo fucion expromido, de quanto en
 fono mis camones (m. q. se lo perdare) contra lo qual por mandado y comision de V. mag. q. se
 ay el libro en materia de las yndias, como V. mag. lo sabe, portuguay, dar ecbion. reseruo mis
 rta. y mucho mas mis dudas, mas dexando todo aparte, lo q. mas me le fura y me quise
 el corazon es q. e perdido un submo, por causa q. fue deuenido en una carta por dos veces
 primera fue en rta. por consejo real de los rta. y rta. en rta. por Juan de la
 se de parte de V. mag. Digo deuenido en por fuerza, mas con buenas palabras de una carta
 Pasaron q. se con buena intencion, mas como el libro no era imprimido quis. y q. dca. sea
 ay nro. en q. puderon dar la dicha relacion de la V. mag. y sus conseruacion como son m.
 con con rta. y en rta. jamas en q. se hallaba contra lo dicho y q. de q.
 y ay sus a q. fucionados mas en q. de causa. Pero me pudiese de la rta. deuenido. e p.
 dido como el dicho a V. mag. un q. rta. hijo de un had. coronal, qual meche q. se lo
 sobre dca. mis deuenidos no buelta. p. m. q. de esta para q. se adu. y por dca.
 se fue tomado de rta. y el presente es q. se lea del capitulo de floz. rta. y a lo largo
 de su rta. Ya cuando a esta ciudad para imprimir el libro, e ayudo buencia del
 este de la rta. y depe seroissima Senado y tambien rta. q. se general de un orden q.
 q. se finis de rta. y con dca. rta. de los q. se ha una en dca. q. como V. mag. y sus rta.
 ayese permito rta. deuenidos como son las de los portugueses, q. a un aca. me ay. y
 cado con mal este negocio, auendo hecho una fol. dca. como q. de q. rta. ya rta. q.
 ayudo dando se todas las rta. q. se del bien y real rta. y extension de V. mag. y
 ayudo, como a q. por q. rta. q. como el libro sea imprimido q. V. mag. sea in
 formada de la rta. a q. de satisfacion. y ay. suplica humilmente a V. mag. q. sea por
 bien de acordado, no del servicio q. se ha en q. rta. el libro, si alguna rta. hay, mas
 de mis grandis rta. y porq. ay. de mis contentos y rta. por de excelsos y ma
 tenga por uno de sus rta. q. se y q. rta. y q. rta. y q. rta. y q. rta. y q. rta. y q. rta.
 y de su real corona, lo qual me se por su rta. misericordia conseruacion y q. rta.
 por largos tiempos para la rta. de servicio y q. de la dca. deuenidos de Venetia
 a. 15. de setiembre. 1567.

Devotissimo y affectissimo
 servido de V. mag.

Juan (Miente q. se)
 hijo de an. q. se.

De Roma escribo a V. M. el conde de Castellar que padre nuestro hermano con V. M. de otra recele ya
 me cono como se mas con el con que. Pienso que y magres una en caso amovillo y
 en en talon amovillo otras cosas de. y muy mejor abia estado grande poragla
 suplicacion a V. M. lo que agora para presente suplico lo tenga en memoria y V. M. que
 alguna compasion de muy trauera y dotes que me en casado muy aduertas por aver
 escrito contra ellas en favor de su maj. y sola honra dela union española, muchos da
 nos como e dicho me en hecho parecer como muy bien lo sabe el Sr. Miguel Ma
 dina. mas el uno es el q. del todo maltratado y maltratado el corason qual principi
 mente lo a cauido por los dos decretos q. se me hicieron el uno en toledo
 por el del conde de las Juntas y el otro ya q. los del conde me aygan dolo la
 licencia en Madrid, por V. M. que me rebulo de parte de su maj. no digo como
 en decreto por fuerza, mas con buenas palabras y promosiones. luego por
 cierto q. con dolo sin y buena entencion, mas muy enoymes con sus manos lo
 desbarataro todo, pliega a mi q. de dar los conosciendo y limbre dela verdad y
 perdurarlo lo pcedido. cono tengo dicho por los dichos decretos q. me de mi se
 brin mo q. me tardara tanto decretos de venir a buscar me y q. el inase
 le caprioso los mias y al al presente es el dolo del capitan de alexandria, no
 quera ser impoymto a V. M. en multiplicar palabras, mas breuemente suplico
 aq. q. por amor de mis señas V. M. ^{me sea} favoredo como siempre lo a sido y
 me de credito a malinas porq. se de muy cierto q. una persona a resuscado muy
 mucho de dolo a V. M. para contra de my. al qual Dios me señas, ^{me sea}
 ofensa del my a ninguno de los señas e. trauera de hazerle servicios y
 de siempre a my. como Dios sea prove. que sea prove. al mo libro se comen
 empusan pto con la ayuda del Sr. uerna a las dotes todo el mundo cono. a
 el seruido q. e hecho onello a su maj. y atada la natura de q. sea cierto nina e
 pedido my q. no mereca alguna, mas bien suplico a V. M. q. suplico a su maj.
 a q. se acuerde de restituir me alguna parte de los dotes por el receptor de muy
 antes de sus señas si quiera por la honra del mundo, lo qual si su maj.
 me lo a hecho pto a hora soy cierto q. me a sido falta de la real y comessi no
 aydara, mas la impoymidad y con falsedad de muy enoymes, empero spero en
 Dios q. su maj. uerna a ser des enoymado y entonses brin como quien es. y q. si
 q. me la larguere sereloton fiel, seruido y uelato como lo e sido hasta qui q. muy
 lo remito todo a V. M. q. del suceso si V. M. fuere servido padre ser aydado
 por via del Sr. secretario de su maj. en Venetia el Sr. Garaberrindes es

dos ymagine una en Raso amarillo y la otra en tafetan amarillo y tres agnus dei,²² y ansy mysmo abia entendido quanto por aquella supplicava a Vuestra merced lo que agora por la presente supplico lo tenga en memoria, y Vuestra merced aya alguna compassion de mys trabajos y daños que me an causado mys adversarios por aver scritto contra ellos en favor de Su magestad y dela honrra dela naçion española, muchos daños como e dicho me an hecho padeçer como muy bien lo sabe el padre maestro Miguel Medina, mas el uno es el que del todo me a lastimado y me quebranta el coraçon qual principalmente se a causado por los dos detenimientos que se me hyzieron el uno en Toledo por los del Consejo delas Indias y el otro ya que los del Consejo me avyan dado la licencia en Madrid, por Vuestra merced que me detubo de parte de Su magestad. No digo que me an detenido por fuerça, mas con buenas palabras y prometimientos. I tengo por çierto que con buen fin y buena entencion, mas mys enemygos con sus mañas lo desbarataron todo — plega a nuestro Señor de dar les conoçimiento y lumbre dela verdad y perdonarles su peccado. — Como tengo dicho por los dichos detenimientos, viendo un sobrino mio que me tardava tanto determino de venir abuscar me y por el viaje le captivaron los Turcos y al al presente es esclavo del capitan de Alexandria. No quiero ser importuno a Vuestra merced en multiplicar palabras, mas brevemente supplico aquella que por amor de nuestro Señor que Vuestra merced me sea favorable, como siempre lo a sido y no de credito a malifios porque se se de muy çierto, que una perçona a trabajado muy mucho de dañar a Vuestra merced para contra de my alaqual — dios nuestro Señor me es testigo — nunca offendi ael ny a ninguno delos suyos, antes e trabajado de hazer le servicios, y el siempre a my daño, dios se lo perdone, que yo selo perdono.

El nuestro libro comienza emprimir presto con la ayuda del Señor verna a luz donde todo el mundo conosera el servicio que e hecho enello a Su magestad y a toda la naçion, de que yo çierto nunca e pedido ny pido merced alguna, mas bien supplico a Vuestra merced que suplique a Su magestad a que se acuerde de restaurar me alguna parte delos daños por ello reçebidos de mis, antes de sus adversarios, si quiera por la honrra del mundo, loqual si Su magestad no lo a hecho fasta ahora soy çierto que no a sido falta de su real y clementissimo animo — mas la importunidad y con falsedad de mys enemigos — empero spero en dios que Su magestad verna a ser desengañado y enstonçes hara como quien es. Y cuando que no lo hyziere serele tan fiel servidor y vasallo como lo e sido hasta qui y ansy lo remito todo a Vuestra merced, y del successo si Vuestra merced fuere servida, podre ser avysado por via del señor secretario de Su magestad en Venetia el señor Garci Hernandes. No tengo mas que dezir eçeto que quedo Rogando adios por Vuestra merced, y por todos de su casa cuya vida y salud nuestro Señor conserve y alargue por muchos años y buenos a servicio honrra y gloria suya. Y Vuestra merced siempre me tenga por affectionadissimo servidor y menor capellan. De Venetia a 15. de Setiembre 1564.

Muy çierto servidor y menor
capellan de Vuestra merced

Fray Vincente Paletino de Curzola
Maestro

[Valladolid, Archivo general de Simancas,
Serie Estado 1325, fol. 42]

dvije slike, jedna na žutom satenu a druga na žutom taftu, a tri *Agnus Dei*,²² te da je isto tako shvatila kako sam njime molio Vašu milost, što i sada ovim pismom molim da ima na pameti. Isto tako, neka Vaša milost ima samilosti nad mojim nedaćama i štetama koje su mi prouzročili moji protivnici zato što sam protiv njih pisao u prilog Njegova veličanstva i časti španjolskog naroda. Kao što sam rekao, mnogo su mi šteta skrivili da pretrpim, kako to jako dobro zna otac magistar Miguel Medina, ali jedno je što me nadasve boli i što mi razdire srce a što je prvenstveno bilo prouzročeno zadržavanjima koja su mi bila nametnuta: jedno u Toledu, od članova Vijeća za Indije, a drugo, kad su mi oni iz Vijeća već bili dali dopuštenje, u Madridu, od Vaše milosti koja me je zadržala u ime Njegova veličanstva. Ne kažem da su me zadržali na silu, već lijepim riječima i obećanjima i, držim, sigurno s dobrom namjerom i dobrom nakanom, ali moji su neprijatelji svojim lukavštinama sve upropastili. — Neka se naš Gospodin udostoji prosvjetliti ih da spoznaju istinu i oprostiti im njihov grijeh. — Usljed spomenutih zadržavanja, kao što sam rekao, jedan je moj sinovac odlučio potražiti me, videći da sam se toliko zadržao i putem su ga zarobili Turci, te je sada sužanj zapovjednika Aleksandrije. Ne želim dodijavati Vašoj milosti gomilajući riječi, već ukratko molim, za ljubav našega Gospodina, da mi Vaša milost bude naklonjena, kao što je uvijek bila, ne vjerujući zlobnicima: znam posve sigurno da je jedna osoba uvelike nastojala ozlovoljiti Vašu milost protiv mene, [iako] nikada nisam uvrijedio ni njega ni ikoga od njegovih — Bog naš Gospodin mi je svjedok — dapače sam mu nastojao činiti usluge a on meni uvijek zlo i štetu. Bog neka mu to oprosti, jer ja mu opraštam.

Naša se knjiga počinje tiskati [i] ubrzo će uz Gospodnju pomoć ugledati svjetlo, pa će cijeli svijet doznati za uslugu koju sam učinio Njegovom veličanstvu i čitavom [španjolskom] narodu, za što ja zasigurno nikada nisam tražio niti tražim ikakvu naklonost, već preklinjem Vašu milost da moli Njegovo veličanstvo te se udostoji nadoknaditi mi barem dio šteta koje sam pretrpio od svojih, štoviše od Njegovih protivnika, makar poradi časti pred svijetom. Ako Njegovo veličanstvo to dosad nije učinilo, uvjeren sam da to nije bilo zbog nedostatka Njegove kraljevske i premilostive volje, već zbog naganaranja i laži mojih neprijatelja. Ipak se uzdam u Boga da će Njegovo veličanstvo biti razuvjereneno i tada postupiti kako mu priliči. A ako to i ne bude učinilo, bit ću mu isto tako vjeran sluga i podanik kao što sam i do sada bio, pa tako sve prepuštam Vašoj milosti. A o ishodu, ako se Vaša milost udostoji, moći ću biti obaviješten putem gospodina tajnika Njegova veličanstva u Mlecima, gospodina Garcie Hernandesa. Nemam više što reći, osim što i dalje molim Boga za Vašu milost i za sve u vašoj kući, čiji život i zdravlje neka naš Gospodin čuva i produži na mnoge i sretne godine, na službu, čast i slavu svoju. A Vaša milost neka me uvijek smatra preodanim slugom i najponiznijim službenikom. U Mlecima, 15. rujna 1564.

Pouzdani sluga i najponizniji
službenik Vaše milosti

Brat Vinko Paletin iz Korčule
Magistar

[preveo prof. dr Ruđi Kožljan]

22 Voštani medaljon s utisnutim likom jaganjca koji predstavlja Krista — Jaganjca Božjeg. Iz religioznih pobuda običavalo se takav medaljon nositi oko vrata. Vidi *Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, Zagreb 1979, str. 105—106.

Venezia, 28. Giugno 1566.

Il medesimo [Consiglio dei X]... concedono per lo trattato del padre fra Vincenzo Paletino in lingua spagnuola (?)²³ et per la traduction di quello nella lingua spagnuola.

[*Venezia, Archivio di Stato,
Capi Consiglio dei X, Notatorio,
Reg. 21, c. 22*]

[DE PALLETINORUM FAMILIA]

„ ... Et is, qui haec nunciavit, detulit etiam litteras ab Antonio Palletino²⁵ ad Philip-pum Rosaneum, italo vulgari sermone et caractere male exaratas, in quibus significabat se esse cum classe Turcica, et venisse, dedita opera, Ragusium, ut conveniret aliquem ex familia Rosaneorum, quia putabat ex eis quempiam illuc venisse; cum autem neminem eorum ibidem ostenderit (?), per eas litteras se omnibus suis, praesertim fratri, salutem dicere et offerre se paratissimum, in quibus usui esse possit, subscribendo se nominari apud Turcas — Jsuphum.

Palletinorum familia est in Patria nostra satis antiqua, et nobilis. Fuerat etiam opulenta, sed postea ad eam egestatem, sicut et pleraeque aliae, redacta erat, ut Zernovam,²⁶ rus urbi proximum, incoleret. Ex ea Pater Vincentius, theologiae magister insignis ex Ordine Praedicatorum fuit, Archidiacono [sc. Antonio Rosaneo] amicissimus, et iure sanguinis quarto gradu coniunctus, propter cuius benevolentia, Rosenei domi suae, primo Jacobum, quem mors decennem immatura praeripuit, deinde hunc Antonium, utrumque Marci filium, utroque parente orbatum, educaverant, litteris et moribus inbuendum. Sed puer seductus, in navigationem secessit; et fracta navi ad Chium,²⁷ in

VI. VIJEĆE DESETORICE MLETAČKE REPUBLIKE POTVRĐUJE DOZVOLU
ZA TISKANJE PALETINOVOG IZVORNIKA I PRIJEVODA NA
ŠPANJOLSKOM

Mleci, 28. lipnja 1566.

Isto [Vijeće desetorice]... izdaje dozvolu [za tiskanje] djela oca fra Vinka Paletina na španjolskom (?)²³ i za prijevod istog [djela] na španjolski jezik.

VII. ANTUN ROZANOVIĆ,²⁴ AUTOR POVIJESNOG PRIKAZA O OBRANI
KORČULE (1571) O VINKU PALETINU

[O OBITELJI PALETIN]

„ ... A onaj, koji je ovo najavio, donio je također i pismo Antuna Paletina²⁵ za Filipa Rozanovića, loše sročeno pučkim talijanskim jezikom i pismom, u kojem mu daje do znanja da se nalazi s turskom mornaricom i da je baš zato došao u Dubrovnik kako bi se sastao s nekim od obitelji Rozanović, jer je smatrao da je netko od njih tamo došao. A budući da nikoga od njih nije ondje našao, ovim pismom želi pozdraviti sve svoje, posebno brata, i pokazati se vrlo spremnim da im pomogne u čemu im bude potrebno, potpisavši se kako ga Turci nazivaju — Jusuf.

Obitelj Paletin je u našoj domovini vrlo stara i plemenitoga roda. Nekoć je bila imućna, a poslije je, poput većine drugih, upala u siromaštvo pa se morala preseliti u selo Žrnovo²⁶ u blizini grada [Korčule]. Iz nje je bio otac Vinko, znameniti magistar teologije iz Reda propovjednika, arhiđakonov [tj. Antuna Rozanovića] veliki prijatelj i s njime povezan krvnim srodstvom u četvrtom koljenu. Zbog tog prijateljstva, Rozanovići su uzeli, i to najprije Jakova, kojega kao desetgodišnjaka smrt prerano ugrabi, potom ovog Antuna, obojicu sinove Marka [Paletina], siročad bez oba roditelja, te su ih u svojoj kući odgojili u književnosti i dobrom vladanju. Još kao dječak, općaran [morem], Antun je otišao u pomorce. Nakon brodoloma kod otoka Khios²⁷ pao je u barbarske

23 5. rujna 1564. Vijeće desetorice dozvoljava tiskanje Paletinove rasprave *O pravu rata* na latinskom jeziku. Iz izvorne latinske redakcije napravljen je španjolski prijevod. Ovdje se najvjerojatnije nepažnjom pisara dvaput govori o španjolskom jeziku, iako je očito da prvi put treba čitati „in lingua latina.”

24 O autoru povijesnog prikaza *Obrane Korčule* (1571) vidi V. FORETIĆ, *Turska opsada Korčule godine 1571*, *Vesnik Vojnog muzeja Jugoslovenske narodne armije*, II (1958) 5, str. 61–91 (72).

25 Antun Paletin, sinovac dominikanca Vinka Paletina (vidi priloge IV i V). Bilo bi nesumnjivo vrlo korisno istražiti podatke o obitelji Paletin (Paladin?) iz spisa javnih bilježnika Historijskog arhiva u Dubrovniku, koje je prof. ing. Ante Kalogjera sakupio u 16 svezaka *Izvora za povijest otoka Korčule*. Jedan primjerak ovog izvanredno bogatog povijesnog vrela nalazi se u Arhivu Hrvatske u Zagrebu. Ljubaznošću autora doznao sam za imena Marka i Antuna koji se spominju 1548.

26 Žrnovo, selo nedaleko grada Korčule, na istoimenom otoku.

27 Khios (Chio), otok u Egejskom moru, uz zapadnu obalu Male Azije.

manus Barbarorum incidit et captivus Uluceli, alias Ochialini Proregis Algeri (quam urbem — Juliam Caesaream — aliqui appellant) coactus profiteri machometanam perfidiam, Trierarca sive prefectus unius triremis evaserat. Tabellarius itaque Marcus Prasi-za, qui eius litteras detulerat, reddidit eas Archidiacono nomine fratris sui Philippi, qui febre tertiana laborans, cum multa familia et perexiguo viatico, invitus, cum caeteris navigaverat Jadram versus; et simul cum litteris tradidit etiam sex massas fili sericei albi, minimi pretii, in signum, ut vero, ignotae alicuius significationis.

Tum vero iis acceptis nunciis, terror omnes nostros invasit. Ipse praetor pallam et absque dissimulatione, deserendam esse urbem, nec expectandum hostem, nimium praepotentem, aiebat. Archidiaconus hortari omnes, esse bono animo, et etiam ostendere litteras Antonii Palletini, cum illo filo albo, securitatem et pacem significante...”

[*Korčula, Arhiv obitelji Kapor, Rosaneo (Rožanović)*
Antun: Ulluzalis sive Occhialinus Algerii prorex
Corciram Melaenam terra marique oppugnat
nec expugnat, fol. 7rv]

ruke Uluz-Alije, zvanog Occhialino, potkralja Alžira (koji grad neki nazivaju Julijom Cezarejom), i kao zatočenik bio je prisiljen da ispovijeda muhamedovsku nevjeru, postade zapovjednikom jedne galije (troveslarke). Tako ga je listonoša Marko Prasic, koji donese njegovo pismo, predao arhidakonu, umjesto njegovom bratu Filipu, koji je, bolujući od malarije, s velikom obitelji i malom ušteđevinom, protiv svoje volje s ostalima otplovio u Zadar. Zajedno s pismom predao je također i šest klupki bijelog svilenog konca neznatne vrijednosti u znak, kako ja držim, nekog nepoznatog značenja.

Tada uistinu, primivši te vijesti, sve naše zahvati strah. Na očigled sviju i bez ikakvog pretvaranja knez je govorio da treba napustiti grad i da se ne smije čekati odveć nadmoćnog neprijatelja. Arhidakon je sve hrabrio da ne klonu duhom i pokazivao pismo Antuna Paletina s onim bijelim koncem, koji je trebao značiti sigurnost i mir...”

RÉSUMÉ

Ces derniers temps en Croatie, de nombreux écrits ont été consacrés à l'évolution de l'humanisme croate au XVIe siècle. Parmi ces humanistes on compte Vinko Paletin, dominicain de l'île de Korčula, navigateur et conquistador dans sa jeunesse, et qui s'est consacré ensuite aux travaux de recherche, acquérant dans ce domaine une réputation d'excellent cartographe, écrivain et traducteur.

Vinko Paletin est l'auteur d'un traité „De iure et iustitia belli adversus infideles Indiae occidentalis”. Il est également l'auteur supposé d'un ouvrage aujourd'hui perdu, concernant la presqu'île de Yucatan, où il combattit pendant quatre ans sous les ordres de Francisco de Montejo, ainsi que de la dissertation „De la institution del buen gobierno”.

Deux lettres adressées par Vinko Paletin le 15 septembre 1564 à Philippe II d'Espagne, et au secrétaire du Conseil des Indes, Francisco de Eraso, révèlent que Vinko Paletin était le frère de Marko Paletin, dont le fils Antun, après le naufrage près de l'île de Chio en Mer d'Egée (avant le 15 septembre 1564), tomba entre les mains des Turcs, puis, après sa conversion à l'Islam, en 1571 il mit en garde les habitants de l'île natale de Korčula contre la marine turque commandée par Uluz-Ali, vice-roi d'Algérie.

Dans ces mêmes lettres Vinko Paletin essaie de convaincre Philippe II et Francisco de Eraso que ses opposants sont des ennemis de l'Espagne, cependant, avec diplomatie, il évite de rendre responsable le roi de sa résidence forcée à Tolède et à Madrid qu'il a pourtant subie à cause des ordres donnés par le roi lui-même.

Alors qu'il avait perdu tout espoir d'imprimer son oeuvre en Flandre ou en Espagne, il se voit accorder par la République de Venise, dont il est sujet, l'imprimatur et la permission d'imprimer en latin et en espagnol, son ouvrage „De iure et iustitia belli”.